

شماره ۲۳۹۶۹۸/ت ۴۱۷۹۴ هـ

۱۳۹۰/۱۲/۶

وزارت کشور - وزارت راه و شهرسازی - وزارت امور خارجه

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۱۱/۹ بنا به پیشنهاد وزارت کشور و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران آیین نامه صدور انواع گواهینامه های رانندگی را به شرح زیر تصویب نمود:

آیین نامه صدور انواع گواهینامه های رانندگی

ماده ۱- هر کس بخواهد با هر نوع وسیله نقلیه موتوری زمینی رانندگی نماید باید گواهینامه رانندگی متناسب با آن وسیله را دارا باشد.

تبصره - گواهینامه رانندگی برای انواع وسایل نقلیه موتوری و غیرموتوری زمینی حسب شرایط بر اساس تشخیص و اعلام راهنمایی و رانندگی صادر می شود.

ماده ۲- انواع گواهینامه های رانندگی با شرایط زیر توسط راهنمایی و رانندگی صادر می شود:

الف - شرایط شرکت در آزمایش ها و صدور گواهینامه موتورسیکلت (برای رانندگی با موتورسیکلت های با حجم موتور تا دویست سی سی):

۱- داشتن حداقل هجده سال تمام.

۲- ارایه گواهی سلامت جسمی و روانی از مراجع صلاحیتدار پزشکی.

۳- ارایه گواهی طی دوره های آموزش نظری و عملی از آموزشگاهها یا مراکز مجاز آموزش رانندگی.

۴- قبول شدن در آزمونهای تئوری آیین‌نامه و مهارت عملی رانندگی با موتورسیکلت دوپست سی‌سی.

ب - شرایط شرکت در آزمایش‌ها و صدور گواهینامه پایه سوم (برای رانندگی با وسایل نقلیه موتوری با حداکثر مجموع وزن و ظرفیت بار ۳/۵ تن یا حمل حداکثر نه نفر سرنشین با احتساب راننده):

۱- داشتن حداقل هجده سال تمام.

۲- ارایه گواهی سلامت جسمی و روانی از مراجع صلاحیتدار پزشکی.

۳- ارایه گواهی طی دوره‌های آموزش کاربری با وسیله نقلیه مورد تقاضا از آموزشگاهها یا مراکز مجاز آموزش رانندگی.

۴- قبول شدن در آزمونهای نظری آیین‌نامه و مهارت عملی رانندگی با وسیله نقلیه مربوط.

تبصره - در گواهینامه‌های ویژه، نوع وسیله نقلیه‌ای که دارنده می‌تواند با آن کار و رانندگی نماید قید می‌شود.

ماده ۳- مدت اعتبار انواع گواهینامه رانندگی ده سال است و پس از پایان اعتبار آن و در صورت احراز سلامت جسمی و روانی، برای دوره‌های ده ساله تجدید می‌شود. افرادی که سن آنها بیش از هفتاد سال تمام باشد، مکلفند هر پنج سال یک بار جهت احراز سلامت جسمی و روانی و در صورت لزوم، تعویض گواهینامه متناسب با شرایط جسمی و روانی خود به راهنمایی و رانندگی مراجعه نمایند.

ماده ۴- دارندگان گواهینامه‌های رانندگی موتورسیکلت و پایه سوم در اولین مرحله صدور در سال اول مکلف به رعایت محدودیتها و شرایط ویژه‌ای می‌باشند که در صورت رعایت آنها و رعایت مقررات این آیین‌نامه گواهینامه رانندگی آنان تا سقف مندرج در ماده (۳) معتبر خواهد بود.

تبصره - شرایط و ضوابط مربوط به محدودیتهای رانندگی در سال اول صدور گواهینامه های موتورسیکلت و پایه سوم به موجب دستورالعملی خواهد بود که ظرف سه ماه پس از ابلاغ این آیین نامه، توسط نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران تهیه و به تأیید وزیر کشور خواهد رسید.

ماده ۵ - راهنمایی و رانندگی می تواند در صورت لزوم، آزمایش مجدد مقررات راهنمایی و رانندگی و مهارت عملی را پیش از صدور گواهینامه از درخواست کنندگان به عمل آورد.

ماده ۶ - مراجع انجام معاینات پزشکی و همچنین ضوابط احراز سلامت جسمی و روانی درخواست کنندگان و هرگونه تغییر در آن به پیشنهاد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی توسط کارگروهی متشکل از نمایندگان وزارتخانه های کشور، راه و شهرسازی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و راهنمایی و رانندگی تعیین می شود.

ماده ۷ - آزمون آیین نامه و مقررات راهنمایی و رانندگی به صورت نوشتاری یا رایانه ای انجام می گیرد. در موارد خاص، راهنمایی و رانندگی می تواند آزمونهای نظری را به صورت شنیداری انجام دهد.

ماده ۸ - مکان آزمون ها و نوع وسیله نقلیه برای احراز مهارت عملی رانندگی که متناسب با نوع گواهینامه رانندگی درخواستی متقاضیان است توسط راهنمایی و رانندگی تعیین می شود.

ماده ۹ - گواهینامه مجاز برای رانندگی با وسایل نقلیه خاص باید با توجه به اتاق و شاسی وسیله نقلیه و متناسب با نوع گواهینامه مربوط در جدول انواع گواهینامه ها موضوع ماده (۱۳) این آیین نامه، باشد.

ماده ۱۰ - دارنده گواهینامه موتورسیکلت پس از سه سال از اخذ گواهینامه و رسیدن به سن بیست و سه سال تمام می تواند با موتورسیکلت های با حجم موتور بیش از دویست سی سی نیز رانندگی نمایند.

ماده ۱۱ - دارندگان گواهینامه هر پایه به استثنای گواهینامه های ویژه و موتورسیکلت می توانند با هر نوع وسایل نقلیه در نظر گرفته شده برای پایه قبل، رانندگی نمایند و برای رانندگی با وسایل نقلیه خدمات عمومی، حسب مورد دارا بودن گواهینامه پایه دوم یا یکم الزامی است.

ماده ۱۲- برای رانندگی با وسایل نقلیه دارای جرثقیل، دارا بودن گواهینامه متناسب با نوع و کاربری وسیله نقلیه در جدول انواع گواهینامه‌ها موضوع ماده (۱۳) این آیین‌نامه، الزامی است.

ماده ۱۳- گواهینامه‌هایی که بر اساس مقررات قبلی صادر شده‌اند به شرح و مطابق جدول زیر معادل‌سازی می‌شوند:

۱- الف - پایه یک گروه «پ» و «ت» معادل پایه یکم

۲- پایه دوم و (ب - ۲) معادل پایه دوم

۳- (ب - ۱) معادل پایه سوم

۴- موتورسیکلت با رعایت ماده (۱۰) این آیین‌نامه، معادل موتورسیکلت

جدول طبقه بندی انواع گواهینامه های رانندگی

ردیف	نوع و یا پایه	وسایل نقلیه مجاز برای رانندگی	گواهینامه پیش نیاز	شرط سنی
۱	موتور سیکلت	انواع موتور سیکلت	-	۱۸ سال تمام
۲	پایه سوم	وسایل نقلیه موتوری با حداکثر مجموع وزن و ظرفیت بار ۵/۳ تن و یا برای حمل حداکثر ۹ نفر سرنشین با احتساب راننده	-	۱۸ سال تمام
۳	پایه دوم	وسایل نقلیه موتوری با حداکثر مجموع وزن و ظرفیت بار ۶ تن و یا برای حمل حداکثر ۲۶ نفر سرنشین با احتساب راننده	پایه سوم	۲۳ سال تمام
۴	پایه یکم	وسایل نقلیه موتوری با حداکثر مجموع وزن و ظرفیت بار بیش از ۶ تن و یا برای حمل بیش از ۲۶ نفر سرنشین	پایه دوم	۲۵ سال تمام
۵	ویژه	انواع وسیله نقلیه عمرانی، صنعتی، کشاورزی و کارگاهی	-	۲۰ سال تمام

ماده ۱۴- وضعیت ظاهری درخواست کننده گواهینامه، از جهت وجود نقص عضو، با گواهی سلامت جسمی و روانی صادر شده از مراکز مجاز پزشکی به وسیله افسران کارشناس راهنمایی و رانندگی تطبیق داده می شود و در صورت وجود مغایرت، موضوع به کمیسیون پزشکی نیروی انتظامی ارجاع می شود.

ماده ۱۵- درخواست کننده هر نوع گواهینامه رانندگی باید مدارکی را که از طرف راهنمایی و رانندگی اعلام می شود به مراجع آگهی شده ارایه نماید.

ماده ۱۶- مندرجات گواهینامه رانندگی شامل جدول انواع گواهینامه، پایه گواهینامه رانندگی، شناسه اطلاعات دارنده، مدت اعتبار، مشخصات راننده (کدملی)، نام واحد صادرکننده، امضای مقام صادرکننده، شماره و تاریخ صدور، عکس درخواست کننده، مهر واحد صدور و سایر مشخصات مرتبط با نوع گواهینامه حسب تشخیص راهنمایی و رانندگی می باشد.

ماده ۱۷- هرگاه درخواست کننده گواهینامه رانندگی در آزمایش های مربوط موفق شود، گواهینامه رانندگی وی پس از رؤیت مدارک لازم صادر و به او تسلیم خواهد شد. دارنده گواهینامه موظف است ظرف یک ماه پیش از پایان مهلت مقرر، برای تجدید، تمدید مدت اعتبار یا تعویض آن به گواهینامه معادل به راهنمایی و رانندگی مراجعه نماید. راهنمایی و رانندگی هنگام تجدید، تمدید یا تعویض گواهینامه، ضمن دریافت گواهی سلامت جسمی و روانی از درخواست کننده، می تواند آزمونهای لازم را از وی به عمل آورد. مأموران راهنمایی و رانندگی و پلیس راه موظفند هنگام بررسی گواهینامه رانندگان در صورتی که تاریخ اعتبار آن سپری شده باشد، گواهینامه رانندگی را با ارایه رسید اخذ و پس از اعمال قانون، گواهینامه یاد شده را برای تمدید یا تجدید به اداره مربوط ارسال نمایند. دارنده گواهینامه موظف است ظرف یک ماه با مراجعه به واحد مربوط برای دریافت گواهینامه رانندگی جدید اقدام نماید.

تبصره ۱- دستورالعمل نحوه زمان بندی و ضوابط چگونگی انجام آزمونها تجدید، تمدید اعتبار و تجدید آزمون در صورت مردود شدن درخواست کننده توسط راهنمایی و رانندگی تهیه می شود.

تبصره ۲- دریافت هرگونه خدمات مربوط به گواهینامه رانندگی منوط به ارایه مفصاحساب تخلفات رانندگی فرد متقاضی می‌باشد.

ماده ۱۸- در صورتی که دارنده یک نوع گواهینامه بخواهد برای دریافت نوع دیگر گواهینامه اقدام نماید، موظف است در آزمونهای مربوط شرکت کند. پس از قبول شدن، چنانچه گواهینامه قبلی پیش‌نیاز دریافت گواهینامه مورد درخواست باشد، گواهینامه قبلی از درخواست‌کننده اخذ و گواهینامه جدید صادر و به وی تحویل می‌شود.

ماده ۱۹- رانندگی با هر نوع تاکسی و وسایل نقلیه عمومی در شهرها و وسایل نقلیه عمومی جاده ای، علاوه بر گواهینامه رانندگی متناسب، حسب مورد نیازمند داشتن مجوز از شهرداری و یا دفترچه کار یا برگ صادر شده از سوی وزارت راه و شهرسازی می‌باشد.

ماده ۲۰- در صورتی که گواهینامه رانندگی مفقود شود یا از بین برود، دارنده آن می‌تواند درخواست صدور المثنای نماید، پس از احراز درستی ادعای درخواست‌کننده و سپری شدن حداکثر دو ماه از زمان اعلام، گواهینامه المثنای صادر و به وی تسلیم می‌شود.

ماده ۲۱- در صورت فقدان گواهینامه در اثر حوادثی از قبیل آتش سوزی، سیل و زلزله با ارایه گواهی از مراجع ذی‌صلاح، گواهی موقت رانندگی برای مدت انتظار صادر می‌شود.

ماده ۲۲- دارندگان گواهینامه‌های معتبر خارجی (اعم از ایرانیان یا خارجیان) می‌توانند تا شش ماه پس از ورود، در ایران رانندگی نمایند. در صورت تمایل به ادامه رانندگی در ایران باید نسبت به تبدیل گواهینامه خارجی خود به گواهینامه ایرانی اقدام نمایند.

ماده ۲۳- تبدیل گواهینامه‌های رانندگی معتبر صادر شده از کشورهای خارجی که گواهینامه صادر شده از ایران در قلمرو سرزمینی آنان برای رانندگی معتبر محسوب می‌شود، با رؤیت ترجمه و اصل گواهینامه خارجی و سایر مدارک لازم و احراز سلامت جسمی و روانی درخواست‌کننده صورت می‌پذیرد. در موارد دیگر تبدیل گواهینامه‌های رانندگی با تأیید وزارتخانه‌های کشور و امور خارجه صورت می‌پذیرد.

ماده ۲۴- مأموران سیاسی و کنسولی و اعضای سازمانهای بین المللی می توانند برای تبدیل گواهینامه‌های خود مدارک مندرج در ماده (۲۳) این آیین‌نامه را حسب مورد از طریق وزارتخانه‌های امور خارجه و کشور به راهنمایی و رانندگی ارسال نمایند.

ماده ۲۵- صدور گواهینامه مجدد برای کسانی که گواهینامه رانندگی آنان توقیف شده باشد امکان پذیر نیست و در صورت صادر شدن و تحویل از درجه اعتبار ساقط می باشد و به وسیله راهنمایی و رانندگی اخذ و ابطال خواهد شد.

ماده ۲۶- راهنمایی و رانندگی موظف است در صورتی که گواهینامه رانندگی اشتباه یا ناقص صادر شده باشد از دارنده آن اخذ و پس از رفع اشتباه و نقص، گواهینامه صحیح صادر کند و به وی تحویل دهد.

ماده ۲۷- هرگاه دارنده گواهینامه یکی از شرایط پزشکی موضوع ماده (۶) این آیین نامه را از دست بدهد، موظف است ظرف یک ماه به راهنمایی و رانندگی مراجعه نماید. راهنمایی و رانندگی دارنده گواهینامه را برای انجام معاینات و آزمایشهای ضروری پزشکی به مراکز پزشکی مجاز معرفی می نماید. در صورت احراز عدم وجود شرایط و صلاحیت رانندگی توسط مراکز یاد شده، گواهینامه از وی اخذ و ابطال می شود. در صورت تقاضا، حسب مقررات گواهینامه متناسب با شرایط جسمانی وی تعیین و پس از صدور به وی تسلیم می شود.

تبصره - در صورت کشف نقص عضو مؤثر از سوی مأموران راهنمایی و رانندگی و عدم قید آن در گواهینامه رانندگی، گواهینامه رانندگی اخذ می شود و تا زمان بررسی های پزشکی و اعلام امکان صدور گواهینامه مجدد، دارنده گواهینامه حق رانندگی ندارد.

ماده ۲۸- در صورت ارتکاب و تعدد تخلفات مهم و پرخطر رانندگی، بر اساس قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی - مصوب ۱۳۸۹ - با راننده متخلف رفتار خواهد شد.

ماده ۲۹- نحوه، شرایط و تعیین مسئول صدور گواهینامه راهبران انواع وسایل حمل و نقل ریلی شهری و حومه، برابر دستورالعملی خواهد بود که به تصویب شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور می رسد.

ماده ۳۰- راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مکلف است تا پایان برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۹- نسبت به الکترونیکی نمودن خدمات صدور گواهینامه رانندگی اقدام نماید.

معاون اول رئیس جمهور - محمدرضا رحیمی